

Mattheüs I: 22-25

En dit alles is geschied, opdat vervuld zou worden, hetgeen van den Heere gesproken is door den profeet, zeggende:

Zie, de maagd zal zwanger worden en eenen zoon baren, en gij zult zijnen naam heeten Immanuël; hetwelk is, overgezet zijnde, God met ons.

Jozef dan, opgewekt zijnde van den slaap, deed gelijk de Engel des Heeren hem bevolen had, en heeft zijne vrouw tot zich genomen, en bekende haar niet, totdat zij dezen haren eerstgeboren zoon gebaar had, en heette zijn naam Jezus ¹⁾.

Als wij de Wet en de profeten niet met het Evangelie verbonden, zouden wij eenigszins aarzelend kunnen staan tegenover het nieuwe, aangezien dit vreemd kon worden geacht, dat God Zijn Zoon aan de wereld geopenbaard heeft, als ware Hij plotseling op de gedachte gekomen medelijden te hebben met de arme schepselen die verdoemd waren. Daarom moest er van Adams val af een belofte van heil zijn, door God gegeven tot genezing van het kwaad. De vaders hebben daarop gewacht en alle ceremoniën moesten op dat doel betrokken worden, zooals wij dat heel vaak in de Heilige Schrift zien. Hier zien wij dan, waarop wij ons moeten gronden, nl. dat onze Heere Jezus Christus niet verschenen is, alsof God opnieuw raad gehouden had en beschikt had de wereld vrij te koopen, maar dat Hij in overeenstemming met hetgeen van alle tijden was voorgezegd, vervuld heeft alles waarop wij moesten hopen. Daarom wordt ook gezegd, dat het Evangelie getuigenis heeft van de Wet en de Profeten, dat onze Heere Jezus Christus het einde der Wet is, en dat Hij er de ziel

¹⁾ Calv. Opera, XLVI, 259—272.

van is om haar levend te maken. Daarom voegt nu ook Mattheüs er een opmerkelijke en herinneringswaardige uitspraak van den profeet Jesaja aan toe, om te bevestigen hetgeen hij aangaande onzen Heere Jezus Christus gezegd had. Hij toont daarmee aan, dat men niet bedisputeeren moet, hoe Jezus Christus op aarde verschenen is. Maar wanneer de profeet Jesaja heeft gesproken, hebben de oude vaders op deze waarheid, die hun zeker was, gesteund, en bij hun sterven hebben zij zich daarin verheugd. Ja, wij zien zelfs, voordat de Wet werd bekend gemaakt, zoo langen tijd vóór Jesaja werd geboren, dat Jakob stervende zeide: Op Uwe zaligheid wacht ik, o Heere. Met te meer grond zijn ook de vaders van hun zaligheid verzekerd geweest, toen de profetieën er bij kwamen, zoodat zij konden betuigen te sterven in de hope des eeuwigen levens. Zij hadden immers de hun aangeboden genade aangenomen in naam van Hem, Die nog slechts door ceremoniën en schaduwen was afgebeeld en in het vleesch moest geopenbaard worden, wanneer de volheid des tijds was gekomen, zooals Paulus dat noemt.

Wij willen dan nu leering putten uit de woorden van Mattheüs: Dit alles is geschied, opdat vervuld zou worden, wat van Gods wege door Zijn profeet was gezegd. Hier grondt Mattheüs zich niet op het gezag van Jesaja, hem nemend als een sterfelijk mensch, maar als instrument des H. Geestes. Hij kan wel een eenvoudiger taal gebruiken om waar te maken, wat Jesaja had gezegd, maar hij spreekt op een meer authentieke wijze, opdat zijn leering zonder eenige tegenwerping mocht worden aanvaard. God, zegt hij, heeft door den mond van Zijn profeet gesproken. De strekking hiervan is, aan te toonen, dat God niets heeft gedaan, dat Hij tevoren niet gezien en in Zijn Raad bepaald had en zelfs door Zijn profeten had geopenbaard. Als dan ook iemand er hier over wilde redetwisten, waarom Jezus Christus niet vroeger na Adams val is gegeven en hoe God Zijn Kerk zoo in spanning heeft gehouden, dan moeten wij letten op wat Paulus heeft gezegd, dat het Evangelie een boodschap is van hetgeen God vastgelegd en Zich voorbehouden heeft van alle tijden in Zijn eigen Raad. En het komt ons niet toe Hem haast te laten maken. Hij kent den juisten tijd, daar moeten wij ons bij neerleggen en er genoeg mee nemen, dat Hij heeft gewild, dat onder de Wet de vaders zouden hopen op de verlossing, die hun was beloofd, ja zelfs vóór de Wet hebben gehoopt, dat God hun goedertieren en genadig zou zijn. Waar wij dan hen te boven gaan die vóór ons hebben geleefd en onze toestand beter is en wij als 't ware boven

hen bevoorrecht zijn, zoo moeten wij er wel om denken, dat wij in allen ootmoed de genade ontvangen, welke ons wordt meegedeeld.

Wij willen dan nu komen bij de uitspraak van den profeet: Zie, een maagd zal zwanger worden en eenen zoon baren, Die Immanuël zal heeten, d.w.z. God met ons. Vóór alle dingen moeten wij aantoonen, hoe deze tekst verstaan moet worden van onzen Heere Jezus Christus, en niet anders. Want de Joden hebben alle mogelijke uitvluchten gebruikt om te doen gelooven, dat daar niet van Jezus Christus noch van den Verlosser der wereld gesproken wordt. Want zij voeren aan, dat dit heelemaal niet aan de orde is, omdat het er om gaat koning Achaz te verzekeren, dat Jeruzalem zou worden bevrijd, welke stad toen belegerd werd door twee koningen, nl. die van Israël en Syrië. Als dus Jezus Christus hier was beloofd, waartoe kon het dienen? Zie daar, zeg ik, de spitsvondigheid der Joden, om ons deze uitspraak afhandig te maken en meteen de Evangelisten te beschuldigen, als hadden zij de Schrift misbruikt. Welnu, het antwoord hierop is nog al gemakkelijk. Want de profeet had aan koning Achaz de vrije keus gegeven om eenig teeken te verkiezen en aan God een wonder te vragen, hetzij in den hemel hetzij op de aarde, om verzekerd te worden, dat hij binnenkort zou geholpen worden en deze beide koningen, hoe machtig ook, niets tegen hem zouden vermogen en zouden heengaan zonder iets te bereiken. Achaz beefde in die omstandigheden als een blad aan den boom, waarom ook de profeet die vergelijking gebruikt. En deze ongelukkige, die zoo door ongeloof was aangegrepen, wil ook nog den schijn ophouden en antwoordt in zijn geveinsdheid den profeet: Ik, dat verhoede God, dat ik eenig teeken vraag of mijn God verzoek. Hij leek standvastig te zijn, heelemaal van wonder, en toch was hij zoo beklemd van angst, dat hij geen vertroosting kon aannemen en het hem aangeboden heil verwierp. Welnu, dan zegt de profeet: O huis van David (tot bestraffing en niet ter eere; weliswaar was dit huis het meest geëerde dat er ooit geweest is of kan zijn, omdat God uitgesproken heeft, dat daaruit het gezegend zaad zou voortkomen, dat Hij reeds aan Abraham beloofd had en reeds eerder, nadat Adam gevallen was en alles in de war en verloren was. Hij zegt dan: Huis van David), dat toonbeeld en voorbeeld van geloof en godsvrucht moest zijn, doet gij nu God en menschen den oorlog aan? Want gij ziet hier mij, een profeet door God gemachtigd, gij hoont mij en mijn leer is u slechts een fabel. Maar, wat nog erger is, als God mij met een

speciale opdracht zendt en u deze weldaad bewijst, dat Hij u als 't ware een gedenkstuk voor uw oogen wil stellen van het goede, dat Hij u wil doen, en gij Hem, bij wijze van zeggen, moogt doen nederkomen om onder u te zijn, niet alleen wat betreft Zijn Wezen, maar ook Zijn kracht en Majesteit, als toonde Hij Zich op een zichtbare wijze, opdat gij door Hem mocht worden gerust gesteld, en toch verwerpt gij dat alles? Desniettemin zal God u een teeken geven, nl. dat de maagd zwanger zal worden en een zoon baren. Wanneer de profeet zoo spreekt, zegt hij als 't ware: Gij beleedigt God, gij zijt niet waard een teeken te hebben ten bewijze, dat Hij uw bewaker zal zijn. Maar toch zal God voleindigen, wat Hij in Zijn Raad bepaald heeft, nl. dat de stad Jeruzalem beveiligd zal worden. En dan brengt Hij hem bij het fundament van alle beloften, alsof Hij zeide: Desnoods ten spijt van u toont God Zich getrouw in het zenden van den beloofden Verlosser. Vecht er tegen met al uw argwaan, wees hardnekkig tot het einde, verhinder zooveel gij kunt Gods besluit, toch zult gij niets bereiken. Want God zal u de baas zijn, en Hij zal ten slotte nog het overblijfsel Zijns volks vergaderen, en de Zaligmaker zal zoo geopenbaard worden, als Hij door Zijn volk van alle tijden verwacht en gehoopt is. Nu zou dat echter nog een weinig duister en moeilijk kunnen zijn, als wij geen sleutel hadden om ons hier ontsluiting te geven. Wij moeten er nl. op zien, wat in het algemeen de schrijffrant der profeten is, zooals wij dien overal aantreffen: willen zij nl. de bedroefden troosten en hope geven te midden van verwarring, dan stellen zij op den voorgrond onzen Heere Jezus, want daar hing al het overige vanaf.

Maar wij willen verder gaan. Wij moeten tusschen de beloften Gods onderscheid maken. Er zijn, die onder zich al de overige bevatten. Maar ook zijn er bijzondere beloften van de weldaden, die God aan Zijn volk wil bewijzen, bijv. als Hij ze in een of anderen nood wil te hulp komen, als Hij met hen in een bepaald opzicht medelijden wil hebben, zooals wanneer zij getroffen zijn door oorlog of pest of hongersnood en Hij Zijn toorn jegens hen wil matigen. De algemeene belofte is nu dat verbond, hetwelk God met ons aangaat, wanneer het Hem behaagt, ons aan te nemen en te houden voor Zijn kinderen en ons te verzekeren, dat Hij ons ten Vader en Behouder zal zijn. Daar moeten wij altijd beginnen. Want wij zouden wel speciale beloften kunnen ontvangen en toch het er schraal bij hebben en er geen groot profijt van kunnen verwachten. Wij willen eens een voorbeeld geven. Als iemand door een ernstige ziekte neer-

gedrukt wordt en God doet hem voelen, dat Hij hem uit dien kommer wil uithelpen, zoo zal hij Gods goedheid in dit opzicht leeren kennen. Maar weldra loopt dit weer af, want er is hier slechts sprake van een bijzondere weldaad. En zoo staat het ook met al het andere. Wanneer wij bijv. getuigenis hebben, dat God ons uit de hand onzer vijanden heeft bevrijd, dat Hij eenigen oorlog van ons heeft afgewend, dat Hij Zijn hand heeft teruggetrokken na ons met roeden als pest en hongersnood te hebben geslagen, welnu, dat zal ons eenigszins van dienst kunnen zijn. Maar het strekt niet om ons op den weg der zaligheid te leiden en daar heelemaal te houden. Het zal wel kunnen dienen om ons te doen opmerken, dat er een God is en wij zullen dan voor eenigen tijd ons overeind kunnen houden. Maar daarna zullen wij naar beneden vallen en ons geloof zal dan verzwakt blijven en geen kracht zal er meer zijn om verder te gaan. Wat is er dan noodig om zóó onzen weg te gaan, dat wij het einddoel onzer zaligheid bereiken en komen tot de volmaaktheid, waartoe God ons roept? Wij moeten deze algemeene toezegging hebben, en daarvan wel verzekerd zijn, dat Hij onze Vader wil zijn in leven en in sterven. Waarom? Omdat Hij ons heeft uitverkoren en aangenomen, en ons rekent tot Zijn huisgezin en in ons midden wil wonen. Zietdaar, zeg ik, de algemeene belofte. Welnu, deze belofte, zooals ik reeds gezegd heb, bevat al de andere, zóó dat zij er slechts toevoegingen bij zijn. God moge dan somtijds wel een of andere gunst aan de ongeloovigen bewijzen, maar daar zit, zooals men zegt, geen zout in, want zij kunnen niet het goede, dat God hun bewijst, proeven. Willen wij de beloften, ik bedoel dan de speciale, aanwenden tot ons heil, dan moeten wij dit voorop stellen, dat God ons Zich heeft uitverkoren en dat Hij ons voor Zijn kinderen wil houden. Zoo moeten wij dan nu opmerken, dat, wanneer de profeten onzen Heere Jezus Christus naar voren brengen en Gods Verbond, het er niet om gaat slechts te beloven, dat God met de benauwden medelijden zal hebben, en dat zij niet voor niets spreken. Want zij springen niet, zooals men zegt, van den bok op den ezel, maar zij houden dit voor: naardien God u heeft aangenomen, zal Hij jegens u Vader zijn. En Vader zijnde, zal Hij Zijn gestrengheid matigen, en al kastijdt Hij u om uwe zonden, toch zal nooit Zijn barmhartigheid van u wijken. Hoopt dan, dat de uitkomst uwer beproevingen goed en gelukkig zal zijn, waar God u ten Vader is. Zietdaar, waaraan de profeten zich hielden, wanneer zij de aanneming des volks vooropstelden, om eenige verheuging en verlichting te geven aan hen, die als arme

verloren lieden waren. Wij moeten nu weten, welk het fundament van dit verbond is, nl. dat God voortijds de kinderen, uit Abraham gesproten, heeft aangenomen, en dat Hij heden het Evangelie heeft willen doen verkondigen, om ons te vereenigen met dit volk, dat Zijn bijzonder volk vanouds was; echter altijd op onzen Heere Jezus Christus als fundament, gelijk Paulus zegt, dat in Hem alle beloften Gods zijn ja en amen. Tenzij het volk der Joden zag op onzen Heere Jezus Christus, konden zij niet hopen, dat God Zich over hen ontfermen zou. Dit konden zij slechts, wanneer zij inzagen, dat de Verlosser hun toebehoorde, dat dit als 't ware hun erfdeel was dat hun niet kon ontgaan, en daarenboven altijd daarop vertrouwd, dat God hun barmhartig zou zijn, en al kastijdde Hij hen somtijds, wanneer zij tegen Hem hadden gezondigd, desniettemin de slagen niet doodelijk zouden zijn, maar Hij altijd bewaarde wat Hij had uitverkoren, naardien Zijn aanneming onveranderlijk is, zooals Paulus zegt. Want aangezien bij God geen berouw kan zijn, moet dat vast en onwrikbaar blijven, nl. dat Hij tot het einde toe bewaart degenen die Hij heeft uitverkoren. Nu zien wij, dat de profeet deze uitspraak zeer wel heeft toegepast, welke door Mattheüs hier wordt aangehaald. Het is, alsof hij zeggen wilde: Welnu, ik bied u uwe verlossing aan, u verzekerend dat dit beleg, dat nu om uwe stad geslagen is, zal worden opgeheven; ik verzeker u in den Naam Gods, dat alle woede en onstuimigheid uwer vijanden op niets zal uitloopen; intusschen acht gij niet de weldaad, die God u aanbiedt, zelfs beleedigt gij Hem, zooveel aan u ligt en hebt den spot met de boodschap, die God mij heeft toevertrouwd. Nochtans, al wilt gij het niet aannemen, God blijft de Verlosser van het volk, dat Hij heeft uitverkoren. Zoo brengt dan Jesaja koning Achaz en alle andere ongeloovigen en evenzoo de ontrouwen die er onder gemengd waren, hij brengt hen, zeg ik, bij deze algemeene aanneming, alsof hij zeggen wilde: God zal altijd standvastig blijven in Zijn voornemen. Alzoo is het een al te lichtzinnige spitsvondigheid, wanneer de Joden achten, dat het zonder reden en grond is, dat Jesaja van onzen Heere Jezus Christus heeft gesproken, toen hij koning Achaz en al het volk moest verzekeren, dat de vijanden, nl. de koning van Israël en de koning van Syrië zouden verjaagd worden. Dat punt hebben wij opgelost.

Er is echter nog een ander punt, dat zelfs hen verontrust heeft, die niet naar hun inzicht de uitspraak van den profeet zouden willen verkeeren. Want de boosaardigheid der Joden is in dezen wel heele-

maal hopeloos. Maar sommigen, die heelemaal niet opzettelijk de H. Schrift zouden willen onderstboven keeren, zijn er door in de war geraakt, dat de profeet er aan toevoegt: Eer het kind kan zeggen vader of moeder, vóór hij onderscheid maakt tusschen goed en kwaad, zullen deze twee koningen ten gronde zijn gericht; en ook verder drukt het hen, dat de profeet steeds doorgaat met te spreken van dit kind, dat moest geboren worden. Toch is het zoo niet. Want de profeet vervolgt, na van den persoon van den Zoon Gods gesproken te hebben en te hebben verklaard, dat Hij te Zijner tijd zou gezonden worden, aldus: Voordat de kleine kinderen, die heden leven, den naam van vader en van moeder kunnen uitspreken, en kunnen onderscheiden tusschen goed en kwaad, zult gij zeker uwe vijanden beschaamd zien en bewijs hebben, dat God de beschermer van deze stad Jeruzalem is geweest.

Gaan wij nu verder. De Joden brengen, na geprobeerd te hebben alle helderheid te verdonkeren en zelfs deze uitspraak om te keeren, fabeltjes bij, die absoluut kinderachtig zijn; zelfs hebben zij met hun meesterachtigen hoogmoed zich niet geschaamd te zeggen, dat hier gesproken werd van koning Hizkia, die al veertien jaar was en dien zij wegdenken, om nog daarna ontvangen te moeten worden. En hij was al volwassen! Daarin ziet men hun domheid, en niet alleen hun domheid, maar een vreeselijke wrake Gods, Die hen met zoo'n verblindheid heeft geslagen, welke een schrikkelijk oordeel is, wanneer de menschen zoo de waarheid vervalschen om er een leugen van te maken. Maar zij houden ons voor, dat Mattheüs het woord heeft verdraaid, dat de profeet gebruikt, als hij zegt: Zie, een maagd zal zwanger worden. Want, zoo zeggen zij, er is hier sprake van een meisje en niet van een maagd. Om nu niet in een al te subtiel strijdpunt te geraken, zullen wij het woord maar daar laten. Weliswaar wordt het in de Schrift gewoonlijk voor een maagd gebruikt, maar wij willen daar verder niet den nadruk op leggen, aangezien het niet noodig is over zulk een punt in debat te treden, en dat nog te minder, wanneer wij een zoodanige en onverbeterlijke hardnekkigheid zien, dat het hun alles eenerlei is, als zij maar een of ander uitvluchtje hebben. Inderdaad zijn zij daarin als rekels, die blaffen, al kunnen zij niet bijten. God heeft daarin een zoo schrikkelijke wraak ten toon gespreid, dat wij, wanneer wij een Jood zien, over hem ons zeker moeten verbazen als over een monster. En waarom? Omdat God (zooals ik al zeide) hen zoo stomp heeft gemaakt en zij een blinddoek voor hun oogen hebben, zooals Paulus

ervan spreekt en zij, ook al glanst het licht, er geen steek van zien en niet meer verstand hebben dan de dieren. Daarom willen we niet over het woord redetwisten, maar op de zaak ingaan. Er staat dan: Ziet, een meisje zal zwanger worden. Was hier sprake van een gewone ontvangenis, zooals die naar natuurlijk verloop toegaat, dan zou de profeet niet zeggen: God zal u een teeken geven, het zou geen teeken zijn. Wat teeken ligt er in, wanneer een man genereert, en een vrouw ontvangt en baart? Dat zou niets beteekenen. Zoo zien wij dan weer, dat de Joden de H. Schrift met voeten treden, wanneer zij als varkens daar hun snuit insteken om te maken, dat de H. Schrift geen eerbied ontvangt en zij het geloof kunnen teniet doen, dat wij hebben in onzen Heere Jezus Christus. Maar het is tevergeefs, wat zij beramen, want na hierin zoo en nog meer zich ingespannen te hebben, zullen zij altijd in hun schande verlegen staan. Zeker is het dus, dat hier gesproken wordt over een opmerkelijke en bijzondere zaak en heelemaal niet over iets dat algemeen voorkwam, wanneer er staat: God zal u een teeken geven, nl. dat een meisje baren zal.

Zoo staat het hiermee. En nu is er nog een tweede punt, dat men nl. den naam van het kind zal noemen Immanuël. Zeker is, dat deze naam hier aan geen bloot schepsel kan toekomen. Want Jezus Christus is wel, wat Zijn menschheid betreft, geschapen en geformeerd, maar Hij wordt toch God-met-ons genoemd. Als men naar voren brengt, dat God altijd Zijn woning in het midden des volks heeft gehad, zooals Hij ook gezegd heeft: Hier is de plaats Mijner rust, en: Ik zal in het midden van Jeruzalem zijn, en het verder zoo vaak in de Wet herhaald wordt: Ik ben uw God, Die u heilig, wonend in het midden van u, Ik heb aldaar mijn tent en mijn tentwoning — als men dan daarop wijst, dat de schaduwen der Wet dat reeds hebben getoond, des te beter voor ons, ik bedoel dan om te bewijzen, dat het Christelijk geloof aan deze uitspraak van den profeet vastigheid vindt. En waarom? Wanneer aan Jezus Christus de naam Immanuël wordt gegeven, d.w.z. God met ons, ligt daarin zeker een uitdrukkelijke verklaring, hoe God dicht bij Zijn volk gekomen was en gemeenzaam ermee verkeerde had, wat echter nog niets was in vergelijking met de tweede openbaring. Want hier wordt van gesproken als een nieuwe en zeer bijzondere zaak, ongewoon en nooit gehoord. Ziet dan den naam Immanuël, die een andere majesteit meebrengt dan alle afbeeldingen, schaduwen, ceremoniën, getuigenissen en onderpanden, en alles

wat God inzake Zijn tegenwoordigheid heeft gegeven. Dat alles is van weinig belang, als men een vergelijking maakt met de tegenwoordigheid Gods in den persoon van onzen Heere Jezus Christus. Zoo is er dan geen twijfel aan, of de profeet heeft uitgesproken, wat Paulus met andere maar gelijkwaardige woorden zegt, nl. dat Jezus Christus is God geopenbaard in het vleesch. Het is, zegt hij, een groote verborgenheid — hij spreekt dan over de opdracht aan de Kerk — en een zaak die alle menscheijk vermogen te boven gaat, nl. het Evangelie te verkondigen. Hoe, zoo zegt hij, beteekent dat weinig, dat deze verwonderlijke verborgenheid Gods wordt bekend gemaakt door den mond van een schepsel, nl. dat God is geopenbaard in het vleesch? Wij zien in den persoon des Verlossers allereerst God, den Schepper der wereld, voor Wien alle knie zich moet buigen; en toch zien wij ook onze natuur, wij zien een sterfelijk lichaam, d.w.z. dat sterfelijk geweest is uit oorzaak van onze zwakheden. Wij aanschouwen in den persoon van Jezus Christus eenerzijds God en anderzijds onszelf, alsof God vereenigd was met de menschen. Ziet daar dan, wat de profeet Jesaja heeft bedoeld. En Paulus gaat er in een andere schriftuurplaats nog verder op in, als hij zegt: God was in Christus de wereld met Zichzelf verzoenende, alsof hij zeggen wilde, dat de schaduwen der Wet niet ledig zijn geweest. Er school werkelijk kracht in, God heeft Zijn volk niet misleid, noch bij de offeranden noch bij de wasschingen, noch met het heiligdom noch met de ark noch met het altaar, dat Hij bevolen had. God was daar dus. Maar dit was slechts om de hoop des volks staande te houden, tot zoolang Hij volbracht had, wat Hij had beloofd. Hij heeft Zich dan ook op een andere manier verklaard in Jezus Christus, om de wereld met Zichzelf te verzoenen; dat was nooit gezien noch geweten. En daarom zegt hij in de derde plaats in den anderen tekst, dat al de volheid der Godheid in Jezus Christus lichameijk woont. Door dit woord maakt hij onderscheid tusschen alle soorten afschaduwingen onder de Wet en onder de Profeten, en deze openbaring Gods aan de menschen. God was dus wel verbonden met de menschen en heeft hen met Zich verzoend van alle tijden af uit kracht der beloften, die Hij hun gedaan had, maar toch was ze niet deze volheid der Godheid, d.w.z. God was nog niet heelemaal geopenbaard, Hij gaf alzoo aan de oude vaders slechts eenig gezicht op Zijn tegenwoordigheid. Maar in den persoon van Zijn eeniggeboren Zoon heeft Hij Zich in alle volkomenheid geopenbaard, zóó dat wij volstrekt moeten hopen op onzen Heere Jezus Christus en niet her-

en derwaarts moeten omzwerven noch in afwachting zijn en zeggen: God zal nog wel meer zenden. Wij hebben alles. Daarop doelt ook, dat hij er bijvoegt: lichameijk. Alsof hij zeggen wilde: Wij omhelzen, bij wijze van spreken, in onzen Heere Jezus Christus God Die ons geschapen en geformeerd heeft. Niet dat Zijn Wezen in het lichaam van onzen Heere Jezus Christus besloten is. Maar hij wil uitdrukken het onwaardeerbaar goed, dat God ons bereid heeft, toen het Hem behaagde zoo laag tot ons neer te dalen om Zich met ons in den persoon van Zijn Zoon te vereenigen, opdat wij allen tot één geheel worden gemaakt, zooals in Johannes 17 ook staat.

En wat de profeet er aan toevoegt, bevestigt altijd weer deze leer, waar hij van het kind over hetwelk hij spreekt, dat uit deze maagd zal geboren worden, zegt: Honig en melk zal hij eten, totdat hij weet te onderscheiden tusschen het goede en het kwade. Als hij van een gewoon kind had gesproken, zou het overtoellig en zelfs koud en ongerijmd zijn te zeggen: hij zal gezoogd worden, groeien, tot jaren des onderscheids komen, zooals men dat noemt. Dat zou nooit gezegd worden van kinderen, die in den gewonen natuurlijke weg gewonnen zijn. Maar omdat het een ongelooflijk ding is, dat God Zich voedt met honig en gevoed wordt met melk net als alle kinderen, daarom spreekt de profeet er uitdrukkelijk van, alsof hij zeggen wilde: Ziet hier een ding, dat alle menschenbegrip te boven gaat, en aanbidden moeten wij dezen onbegrijpelijken Raad Gods, dat Hij, Die alle dingen geschapen heeft en ze onder Zijne hand en macht heeft en er over beschikt naar Zijn welgevallen en zonder dat iemand Hem tegenspreken of verhinderen kan, onderhevig is aan honger en dorst heeft; dat Hij Die de menschen en de dieren en de vogels voedt, behandeld wordt als alle kinderen en gevoed en gezoogd wordt; dat Hij Die de eeuwige Wijsheid van God Zijn Vader is, daarin onwetend wordt, dat Hij Zijn vader noch Zijn moeder kent en geen goed en kwaad weet te onderscheiden. Zietdaar dan dingen, die zoo vreemd zouden zijn, dat men ze onmogelijk zou gelooven, als wij er niet tevoren van verwittigd waren. Hiermee hebben wij nog weer een onoverwinnelijk bewijs om aan te toonen, dat gesproken wordt van Jezus Christus en niet van een ander. Want de profeet heeft willen uitdrukken, dat met de geboorte van dit Kind er een zoo hooge en zoo diepe Openbaring Gods zal zijn, dat de menschen ze zullen kunnen opmerken, tenzij zij volstrekt stompzinnig zijn en niet aannemen, wat hun gezegd wordt.

Nog een vierde bewijsgrond ligt daarin, dat gezegd wordt, dat

dit kind de koning des lands zal zijn en zelfs dat het land van Judea het zijne zal zijn. Uw land, o Immanuël, zegt de profeet. Nu is het zeker, dat, ook al waren er koningen, die hier en elders heerschappij voerden, het land van Judea onder de hand en de heerschappij Gods was. Wanneer dus dit land gegeven wordt aan hem, dien de profeet Immanuël noemt, is het niet, dat God Zijn recht loslaat noch Zich er van ontdoet om het een ander toe te vertrouwen, maar het houdt in, dat Hij in den persoon van onzen Heere Jezus Christus is verschenen en daar heeft gewoond, zooals ook de psalmen ervan spreken, dat Hij bezit van dit land genomen heeft. Zooals overal staat: God regeert, dat de eilanden en de vergelegen landen zich verblijden, aangezien God zich de souverain verklaard heeft van heel de wereld en aan Zich onderworpen heeft degenen, die tevoren opstandig tegen Hem waren, die van Hem afgedwaald waren en zich niet verwaardigden erover te hooren spreken. Zietdaar dan in een hoofdsom, hoe deze uitspraak niet anders kan verklaard en verstaan worden dan van Jezus Christus.

Laten wij dan wel acht slaan op dat woord Immanuël, en verstaan, aangezien wij in onzen Heere Jezus Christus met God vereenigd worden, dat er verder geen kwestie meer van zijn mag, van den eenen of den anderen kant daarvan afgebracht te worden, maar daarbij moeten wij stellig blijven staan. En als dit goed was verstaan en voorgehouden, was zeker de wereld niet verleid tot zoo veel bijgeloovigheden als men ziet, en zoo'n verwarring, als er bovenal onder het pausdom is, zou nooit door Satan teweeg zijn gebracht. Waarom? Wanneer wij verstaan hebben, dat God met ons is, wat zullen wij dan meer vragen? Maar men heeft beschermheiligen en voorbidders en oneindig veel middelen moeten hebben om God te behagen, allerlei wijzen van doen, en ieder heeft er uitgedacht en er kwam geen eind aan, zooals wij dat ook bij het pausdom zien. Want als men nagaat wat daar gebeurt, zal men een zoo schrikkelijke verwarring vinden, dat daarin ons, kortweg, getoond wordt de ondankbaarheid der wereld, die geen genoeg heeft gehad aan onzen Heere Jezus Christus. Temeer moeten wij ons dus aan dit woord houden en al onze gedachten daaraan verbinden, dat nl. nu de eenige Zoon Gods ons is gezonden, wij alle volkomenheid van goed, van geluk en van vreugde hebben, en dat, als wij meer zoeken, dit beteekent, dat God ons niet genoeg is. En welk een hoon is dat, welk een heiligschennis en lastering, dat God ons niet genoeg is? Waar zullen wij een enkelen druppel heil vinden buiten Hem? En

wanneer wij van Hem gescheiden worden, wat kunnen wij dan anders verwachten dan dat de duivel beslag op ons legt? En wij zullen dan een bezoldiging krijgen, zooals wij verdiend hebben. Letten wij er dan wel op, dat God in onzen Heere Jezus Christus al Zijn rijkdommen heeft tentoongesteld, waaraan wij kunnen verzadigd worden, maar, wij moeten er dan ook dag aan dag winst mee doen, en ons toeëigenen wat wij nog niet verkregen hebben. Want daarin is een grootte, die ons onbegrijpelijk is en waartoe wij niet oogenblikkelijk komen zullen. Maar wij moeten er naar trachten en ons meer en meer benaastigen, gelijk Paulus er over spreekt. Hij had God zoo getrouw gediend, dat hij de wereld met de leer des Evangelies had vervuld, zóó dat men zich over hem moet verwonderen; hij was eerder een engel uit den hemel dan een mensch. En toch zegt hij: Ik heb het niet gegrepen, maar ik span mij in en jaag er altijd naar om te komen, waarnaar ik verlang. Ik vergeet alles wat ik gedaan heb, want ik zou kunnen verflauwen en moed verliezen en gaan zeggen: Laten nu anderen maar naar voren komen, ik voor mij heb er genoeg aan gedaan. Maar neen, zegt hij, ik vergeet dat alles; ik weet, dat mij nog veel ontbreekt en daarom loop ik verder. Ziet dan, hoe wij het woord moeten nemen, waarvan hier gesproken wordt.

Nu spreekt de profeet hier wel niet van de zaligheid, waarover wij het vanmorgen hebben gehad, maar toch komt het een met het ander goed overeen. Want Mattheüs zegt, dat de maagd, gelijk hij verhaald heeft, ontvangen heeft en dat zij zwanger is bevonden van den H. Geest. En dat hoe? Vanwege de belofte, die van alle tijden af is gegeven, want er is gesproken, dat een maagd zal zwanger worden en den Zoon Gods ontvangen zal. En uit welke oorzaak? Opdat Hij met ons vereenigd zou worden. Laten wij dan nu zien, welke de band dezer vereeniging is en evenzoo, welk middel wij hebben om God te naderen en ook hoe het gaat, dat Hij ons tot Zich neemt. Zoo lang wij in onze zonden blijven, moeten wij van God vervreemd zijn, want Hij kan geen omgang met ons hebben, terwijl de zonde in ons heerscht, er is dan niet meer overeenstemming dan tusschen water en vuur. Daarom moet Hij, om Immanuël te zijn, d.w.z. God verbonden met ons, allereerst onze ongerechtigheden uitwischen en ons zóó reinigen, dat wij met Zijne gerechtigheid bekleed worden. Hier ligt dan ook het middel tot deze vereeniging. Niet zonder reden haalt dan ook de Evangelist dezen tekst aan om te bewijzen, dat wat gezegd was door den mond van den profeet en alzoo van Godswege in Zijn Naam en op Zijn gezag uitgesproken, vervuld is ge-

worden, toen de maagd Maria ontvangen heeft, niet in den gewonen weg noch volgens den natuurlijken gang van zaken, maar door de verborgen en verwonderlijke kracht Gods, Die Zijn eenigen Zoon heeft willen heiligen van Zijn oorsprong en Zijne ontvangenis af. Ziet dan, hoe deze uitspraak zeer wel en gepast wordt aangehaald. En zoo zien wij, dat de H. Geest er voor gezorgd heeft ons te versterken. Want het is alles, opdat wij zouden weten, dat Jezus Christus niet op goed geluk af gekomen is en het Evangelie niet als iets nieuws uitgedacht is, maar de vervulling is van alle oude profetieën, de bevestiging der waarheid Gods, welke voor een gedeelte verborgen is geweest maar ook voor een gedeelte geopenbaard, voor zoover het nuttig was voor de zaligheid der menschen. Want de oude vaders hebben aan onderwijzing ontvangen wat zij nodig hadden, hoewel zij toen duisterder geweest is dan wij ze tegenwoordig hebben. Hoe het ook zij, Abraham heeft den dag van Jezus Christus gezien, zooals dat gezegd wordt in Joh. 8, en hij is verblijd geweest. Zietdaar dan, wat wij van dezen tekst hebben te onthouden.

Laten we eindelijk nog opmerken, wat hier van Jozef gezegd wordt, dat hij ontwaakt zijnde heeft gedaan, wat hem door den engel gezegd was. Eenerzijds zien wij de volvaardigheid, die in hem was om te gehoorzamen, en dat ook tot onze onderrichting, dat wij desgelijks moeten doen, en zoodra wij Gods wil verstaan hebben, op pad gaan, zooals hij heeft gedaan. En ten slotte, wij zien, welk een zekerheid bij Jozef was, want de passieën, die hij tevoren had gehad, waren zeer hard. Man zijnde, kon hij dien ijvergloed in zich hebben, en rechtvaardig zijnde wilde hij geen gemeenschap met het kwaad hebben. Maar nu zien wij hem vastbesloten: hij neemt zijn vrouw, hij gehoorzaamt. Men meene niet, dat bij hem een aarzelende verbeelding werkte, maar een volle standvastigheid, dat God hem heeft doen weten, dat Hij het was, Die sprak door Zijn engel.

Met nadruk staat er nog, dat hij de maagd niet heeft bekend, totdat zij haren eersten zoon heeft gebaard. Daarmee duidt de Evangelist aan, dat Jozef zijn vrouw niet had genomen om met haar saam te wonen, maar om God te gehoorzamen en om zich te kwijten van zijn plicht jegens haar. Het is dus niet geschied uit vleeschelijke liefde, noch uit profijt, noch om iets wat dan ook, dat hij zijn vrouw genomen heeft. Maar het is geweest om God te gehoorzamen en om te toonen, dat hij de genade, die hem werd aangeboden, aannam, gelijk het ook een weldaad was, die niet

genoeg gewaardeerd kan worden. Dat hebben wij te onthouden. Er zijn enkele hersenschimmige menschen geweest, die uit deze woorden hebben willen afleiden, dat de maagd Maria andere kinderen zou gehad hebben dan den Zoon van God en dat Jozef daarna met haar saamgewoond heeft. Maar dat is een dwaasheid. Want de Evangelist heeft niet willen verhalen, wat later gebeurde; hij wil Jozefs gehoorzaamheid bekend maken en ook aantoonen, dat hij goed en naar behooren verzekerd was, dat het God was, die Zijn engel tot hem gezonden had. Hij heeft dan niet met haar samen-gewoond, hij heeft geen gemeenschap met haar gehad. Daaraan zien wij, dat hij zichzelf niet op het oog gehad heeft, want hij heeft zich van de vrouw beroofd. Hij kon een ander huwen, aangezien hij niet zich verlustigen kon in de vrouw, die hij getrouwd had. Maar hij heeft liever van zijn recht afstand gedaan en zich van het huwelijk onthouden (hoewel hij gehuwd was), hij heeft liever, zeg ik, zoo willen blijven om zich voor den dienst van God te geven dan te zien op hetgeen hem meer naar zijn zin ware uitgekomen. En eindelijk, onze Heere Jezus Christus wordt hier de eerstgeborene genoemd. Niet, dat er een tweede of een derde is geweest, maar de Evangelist doelt op het voorafgaande. En de Schrift spreekt zoo en noemt den eerstgeborene, ook al is er nog geen tweede. Wij zien dus de bedoeling des Geestes, en ons afgeven met deze dwaze spitsvondigheden, zou voorwaar misbruiken zijn van de H. Schrift, die ons nuttig moet zijn tot stichting, zooals Paulus zegt. En ten slotte, wanneer de menschen zoo dartel zijn en zoo kittelachtig van gehoor, dat zij nieuwe bespiegelingen verlangen, dan moet de duivel wel zoozeer beslag op hen leggen, dat zij zich verharden en men hen niet meer op den goeden weg kan brengen en zij liever hemel en aarde in beroering brengen dan niet langer hunne dwalingen en droome-rijen met een duivelsche hardnekkigheid vasthouden. Temeer moeten we sober zijn om de leer te ontvangen, die ons wordt gegeven om den Verlosser aan te nemen, Die ons van God Zijn Vader is gezonden; wij moeten leeren, Zijn kracht kennend, ons volstrekt aan Hem te houden.